
Datum	Dinsdag 18 juni 2013
Onderwerp	Overleg Regioscreening Groene cluster – Geel
Voorzitter	Cathy Berx
Verslaggever	Nathalie Vandaele (Deloitte)

AGENDA:

1. Inleiding regioscreening fase 2
2. Synthese zelfevaluatie
3. Debat
  - 3.1 Regio Kempens Karakter en Regio Achtkant (Luc Vleugels en Lieven Janssens - Cluster van gemeenten Oosten Van Mechelen – Zuiden van Kempen)
  - 3.2 Rondetafel
4. Verder vervolg regioscreening

BIJLAGEN:

- Bijlage 1: Weergave clusterindeling provincie Antwerpen
- Bijlage 2: Overzicht ontvangen bevragingen
- Bijlage 3: PowerPoint Presentatie (zie afzonderlijk document)

Aanwezig:

Gemeente	Naam	Functie
Heist-op-den-Berg	Luc Vleugels	Burgemeester
Vorselaar	Lieven Janssens	Burgemeester
Grobbendonk	Annemie Mareuf	Secretaris
Grobbendonk	Herman Cambré	Burgemeester
Herenthout	Roger Gabriëls	Burgemeester
Westerlo	Guy van Hirtum	Burgemeester
Westerlo	Jo Vankrukhelsen	Secretaris
Balen	Johan Leysen	Burgemeester
Balen	Michel Van Sprengel	Secretaris
Mol	Paul Rotthier	Burgemeester
Mol	Chris Elsemani	Secretaris
Dessel	Luk Nuyts	Secretaris
Dessel	Kris Van Dijck	Burgemeester
Retie	Patrick Geuens	Burgemeester
Retie	Alois Nogens	Gemeentesecretaris
Lille	Wim Verhulst	Bestuurssecretaris
Lille	Paul Diels	Burgemeester
Herentals	Jan Peeters	Burgemeester
Olen	Inge Gerlo	Bestuurssecretaris
Herselt	Luc Peetermans	Burgemeester
Hulshout	Geert Daems	Burgemeester
Hulshout	Rob Garis	Secretaris
Kasterlee	Tom De Munten	Secretaris
Kasterlee	Ward Kennes	Burgemeester
Geel	Rob Testelmans	Bestuurssecretaris
Vorselaar	Elly Burinckx	Secretaris
Laakdal	Jerry Verspreet	Secretaris
Herselt	Anthonis Tillo	Secretaris
Meerhout	Flor Boven	Secretaris
Meerhout	Jos Engelen	Burgemeester
Geel	Vera Celis	Burgemeester
Nijlen	Paul Verbeeck	Burgemeester
Deloitte	Nathalie Vandaele	Director
	Dries Maes	Student Bestuurskunde
ABB	Sofie De Keersmaeker	ABB Antwerpen
	Bram Abrams	wnd. Arrondissements- commissaris Turnhout
	Cathy Berx	Gouverneur Antwerpen

VERSLAG

1. Inleiding regioscreening fase 2

De gouverneur verwelkomt de aanwezigen en dankt Geel voor de ontvangst. Bovendien worden alle personen bedankt voor de kwalitatief hoogstaande antwoorden op de bevraging die werden ontvangen. Aangezien alle aanwezigen reeds voldoende vertrouwd zijn met de voorafgaande stappen in de regioscreening, wordt dit niet opnieuw toegelicht.

Momenteel bevindt de regioscreening zich in fase 2, deze is gestart op 19 maart 2013. Hierbij wordt een analyse en evaluatie gemaakt van de huidige samenwerkingsverbanden (SWV's). Dit gebeurt bottom-up (kwalitatief), waarbij de gemeenten de kans krijgen om zelf vorm te geven aan het toekomstige gemeentelijke landschap.

Louter omwille van praktische redenen (werkbaar overleg) werden de gemeenten verdeeld in vijf clusters (zie bijlage 2 bij dit verslag). Per cluster wordt een verkennend debat georganiseerd. De clusterindeling was een voorstel van het studiebureau en werd voorgelegd aan de gemeentebesturen. Men kon kiezen om te wisselen van cluster of om aan de debatten in meerdere clusters deel te nemen. Zo behoren Kasterlee, Nijlen en Heist-op-den-Berg bijvoorbeeld op hun vraag tot twee clusters. De gouverneur benadrukt dat de cluster indeling geen voorafname is van hoe de regio er in de toekomst zal uitzien. Deze clusters hebben verder geen politiek of juridisch gevolg.

In de debatten wordt aandacht gegeven aan bestaande dynamieken met betrekking tot intergemeentelijke samenwerking (de zogenaamde parallelle trajecten), zoals bijvoorbeeld de Stadregio Turnhout, de Achtkant en Hekla. Binnen de context van deze regioscreening wordt dit ook mee opgenomen.

Deloitte werd aangeduid als externe procesbegeleider. De rol van Deloitte bestaat uit het:

- Opmaken van het verslag van deze vergadering
- Opmaken van een synthesenota op basis van de debatten
- Opmaken actieplan en plan van aanpak

Vervolgens wil de gouverneur iedereen hartelijk bedanken voor hun komst en de intensieve voorbereiding die aan deze regioscreening voorafging.

2. Synthese zelfevaluatie

Dries Maes, student Bestuurskunde licht kort de synthesenota toe die hij maakte op basis van alle zelfevaluaties die werden toegestuurd door de besturen van de provincie Antwerpen.

De bevraging bestond uit vier luiken, nl. behoeften en opportuniteiten, gemeentelijke organisatie, evaluatie van het landschap en concrete aanbevelingen. Bovendien zal hij ook kort enkele mogelijke discussiepunten aanhalen.

2.1 Behoeften en opportuniteiten

Bij het evalueren van het luik van de behoeften en opportuniteiten kwamen een aantal kernwoorden steeds weer naar voor. Er is voornamelijk behoefte aan:

- Deskundigheid
- Efficiëntie/kostenbeperking

- Schaalvergroting
- Ervaring/kennis
- Overkoepelende taken
- Bestuurskracht
- Overkoepelend beleid

Deze verklaren tevens de bestaansredenen voor de vele SWV's. De SWV's die opgericht werden vanuit de gemeenten, werden voornamelijk ad hoc gecreëerd om aan deze noden en behoeften tegemoet te komen. Bij SWV's die van bovenaf werden opgericht ligt dit echter anders, de gemeenten halen aan dat de meerwaarde daar veel minder (duidelijk) aanwezig is.

2.2 Gemeentelijke organisatie

Binnen dit luik werd er getoetst naar vier zaken:

- Opvolging
- Evaluatie
- Input
- Terugkoppeling

De **opvolging** gebeurt niet bij alle SWV's op dezelfde manier en met dezelfde frequentie. Voor bepaalde SWV's is er een goede opvolging. Voor andere gebeurt de opvolging eerder zeer sporadisch of zelfs helemaal niet.

SWV's die over het algemeen wel goed worden opgevolgd zijn:

- SWV's die vanuit de gemeenten zijn opgericht;
- SWV's die een behoorlijke financiële bijdrage ontvangen;
- tijdelijke SWV's rond projecten en campagnes.

Andere gemeenten halen echter aan dat de opvolging bij een aantal SWV's voornamelijk gebeurt volgens de minimaal decretale verplichtingen of wanneer er problemen gemeld worden. Ook blijkt de **inspraak** bij opgelegde SWV's soms onvoldoende te zijn. Als er al een evaluatie gebeurt, dan vooral ad hoc of bij het begin van een nieuwe legislatuur en zonder een vast evaluatiekader. Hierdoor hebben de gemeenten nood aan een aantal richtlijnen die hen helpen bij het uitvoeren van een evaluatie.

Op de vraag in welke mate er vanuit het bestuur **input** wordt geleverd aan de SWV's kon er geconcludeerd worden dat er slechts beperkte en onregelmatige input werd geleverd. Het geven van input verloopt beter bij tijdelijke projecten of campagnes. Het geven van input loopt daarentegen moeizaam wanneer de thematiek van het SWV zeer technisch of specialistisch is. Wanneer de mogelijkheid bestaat tot het ontvangen van een behoorlijke financiële bijdrage, verhoogt deze input eveneens.

Met betrekking tot de **terugkoppeling** worden de agenda's van de algemene vergadering van het SWV bij veel gemeenten voorgelegd ter goedkeuring op de gemeenteraad, maar de terugkoppeling door de gemeentelijke vertegenwoordigers verloopt voornamelijk ad hoc en informeel. Het nadeel hierbij, en dit vooral bij een politieke vertegenwoordiging in het SWV, is dat die informatiestroom onvoldoende bij de administratie terecht komt. De terugkoppeling verloopt wel goed als er een financiële impact op de gemeente is, wanneer een formele beslissing nodig is of wanneer het inhoudelijk van gemeentelijk belang is.

2.3 Evaluatie van het landschap

Met betrekking tot de **verwachtingen** gaan de gemeenten akkoord met de aangegeven criteria (nood aan eenvoud, overzicht, eenheid en efficiëntie).

Op het vlak van een **uniforme schaal** zijn wel enkele tegenstrijdige meningen te vinden. Hoewel de meeste gemeenten zich hier wel in kunnen vinden, wordt dit door enkele genuanceerd. Zij merken op dat de juiste materie op de juiste schaal moet worden behandeld. Deze kan en mag verschillen van de grootte van andere SWV's. Uniformiseren wordt als wenselijk ervaren, maar alles mag niet op 1 hoop gegooid worden.

Men stelt wel dat er wel nood is aan meer overzicht en afbakening, waar het **clusteren** en/of gelijktrekken van verschillende SWV's met dezelfde thematiek, een oplossing kan bieden.

De wens om meer **grip** te krijgen op de verschillende SWV's uit zich in een nood aan een goede en actieve vertegenwoordiging, regelmatige rapportering, opvolging en terugkoppeling. Een aantal gemeenten haalt ook aan dat voldoende informatieoverdracht heel wat problemen zou oplossen.

Vervolgens rijst het probleem met betrekking tot **het overzicht en het nut** van al deze verschillende SWV's. In sommige van deze SWV's kan een gemeente niet vrij in- of uitstappen. Sommige bieden niet echt een meerwaarde en andere hebben slechts een heel beperkte focus waardoor de baten van het SWV niet langer opwegen tegenover de kosten ervan.

Dankzij de inventarisatiefase van de regioscreening, zijn er een aantal weg te werken **overlappen** opgemerkt. Naast het dubbel uitvoeren van een aantal taken worden ook overlappen signaleerd van SWV's die op het zelfde gebied actief zijn.

Een betere **afstemming** vanuit de gemeenten, maar ook vanuit de SWV's zelf is dus noodzakelijk.

2.4 Concrete aanbevelingen

De feedback op de vragenlijsten bevatte ook heel wat concrete aanbevelingen zoals:

1. Schaalvergroting in functie van **efficiëntie**:
  - Input/Output balans
  - Evalueren van reële meerwaarde
  - Groepsaankopen
  - Organiseren van opleidingen, vormingen en ondersteuning
  - Overheadkosten beperken
2. Schaalvergroting in functie van **bestuurskracht**:
  - Informatie en signaalfunctie
  - Netwerken en subsidies
  - Gemeentelijke autonomie (en dus keuze tot deelname) bewaren
  - SWV in functie van de gemeenten, niet andersom
3. Schaalvergroting in functie van **effectiviteit**:
  - Betere dienstverlening
  - Betere afstemming en transparantie
  - Toegang tot deskundig personeel
  - Mogelijkheid voor grootschalige projecten
  - Geen overlap in taken en onderzoek

2.5 Mogelijke discussiepunten

Uit de feedback op de bevragingen en de synthesesnota werden enkele discussiepunten/vragen gedestilleerd ter ondersteuning van het debat:

- Clusteren van SWV's (beheersmatig, territoriaal (S-M-L), thematisch, top-down, bottom-up?)
- Welke overlappen kunnen we wegwerken?
- Welke ondersteuning van een hogere overheid kan een meerwaarde betekenen?
- Moet de mogelijkheid tot het aangaan van groepsaankopen worden georganiseerd? Door wie?
- Hoe kunnen we infrastructuur en deskundig personeel delen?
- Wat verstaan we onder de term 'SWV'?
- Wat kan men doen met de nieuwe commissie voor intergemeentelijke samenwerking?
- Wat na de regioscreening, is het actualiseren van dit overzicht nuttig en wenselijk, hoe pakken we dit dan praktisch aan?

Er zijn geen verdere vragen of opmerkingen vanuit de gemeenten rond de tafel op deze toelichting.

3. Debat

3.1 Regio Kempens Karakter en Regio Achtkant (Luc Vleugels, burgemeester Heist-op-den-Berg en Lieven Janssens, burgemeester Vorselaar - Cluster van gemeenten Oosten Van Mechelen – Zuiden van Kempen)

Context

- Nood aan opschaling
- Naar aanleiding van de regioscreening gaat iedereen nadenken over samenwerking
- Mogelijkheid om arrondissementele grenzen te overschrijden
- Bottom-up denken stimuleren

Verhaal

- Begint bij regioscreening
- Een aantal gemeenten zijn samen de denkoefening gestart
- Doelstellingen:
  - meer transparantie (er zijn heel veel SWV's, niet steeds overzichtelijk)
  - meer impact (soms heeft een gemeente slechts een beperkte invloed)
  - meer uniformiteit, rationalisatie en efficiëntie
- Als de gemeenten in de toekomst willen samenwerken, zullen ze trachten om overheadkosten te besparen en de juiste schaal te creëren (geen eenduidige schaal voor alle beleidsdomeinen)
- Heist-op-den-Berg: nam deel aan vele SWV's en is daarom gestart om met zijn buurgemeenten samen te zitten. Geleidelijk aan zijn er meer gemeenten bijgekomen, op heden zijn er 8 gemeenten aangesloten.

- Overleg van zowel burgemeesters als secretarissen.
- Er ontstaat een positieve dynamiek.
- In eerste instantie: focus op beheersmatige samenwerking. Toch kom je al snel tot beleidsmatige elementen zoals bv. (gaat dus verder dan enkel beheersmatige thema's):
  - Toerisme: De toeristische clusters zoals ze nu bestaan moeten veranderd worden
  - Erfgoed: Werking rond cultureel erfgoed 'Kempisch Karakter' bestond al
  - Bibliotheken: Bibliothecarissen hadden al werkgroep. Recent element: In toekomst geen subsidies per gemeente mogelijk om op te vragen bij de provincie.
- De regio's 'Kempens Karakter' en 'Achtkant' overlappen elkaar gedeeltelijk, deze zouden op elkaar moeten afgestemd worden. Een aantal gemeenten (bv. Lille) verschuiven naar de Achtkant, maar ook omgekeerd (bv. Heist-op-den-Berg, Putte en Hulshout). De gemeenten dienen te evolueren naar één duidelijke cluster (geografische afbakening). Geen clustering voor alle thema's, maar enkel voor de noodzakelijke thema's die zich nu reeds voordoen.
- Men moet durven rationaliseren:
  - Saneren en vereffenen van huidige toeristische SWV's
- Voor bepaalde initiatieven dient men telkens een gemeente als trekker aan te duiden (gecombineerd met een meer pragmatische werking: niemand is de absolute baas)
- Nieuwe regio waarin besprekingen zullen gevoerd worden (12 gemeenten)
  - = Achtkamp, Zuiderkempem + 2 andere clusters (1 politiezone)
- Beheersmatig + toerisme/erfgoed/bibliotheken (4 thema's voorlopig)
- Een aantal juridische moeilijkheden dienen nog opgelost te worden
- Er zal een soort deelwerking worden opgezet (voor de 4 thema's + coördinatie vanuit burgemeesters en secretarissen)
- Financieel is deze samenwerking voordeliger: gans de constructie vereist minder financiële middelen dan voorheen voorzien in dotaties.
- Men staat voornamelijk sterker in toekomstige debatten.
- Buiten deze samenwerking toch alle flexibiliteit behouden om bilaterale initiatieven tussen 2 buurtgemeenten mogelijk te maken.

3.2 Rondetafel

Geel (Burgemeester)

- Als nieuw bestuur dient Geel een evaluatie te maken van de efficiëntie van haar bestaande SWV's. Geel heeft momenteel +/- 140 SWV's en moet dus onderzoeken waar men de klemtoon kan leggen en hoe deze samenwerkingen efficiënter kunnen verlopen. Geel is reeds gestart met een zuiveringsoefening.
- De stad Geel wenst te werken aan de interne samenwerking met het OCMW
- Geel werkt reeds met de gemeenten Laakdal en Meerhout intensief samen (politiezone). De stad Geel moet voldoende aandacht besteden aan het beleidsthema veiligheid.

- Gouverneur: Wenst Geel de politie- en brandweerzone, GAS, etc. samen te nemen?
- De veiligheidssite is reeds gecentraliseerd in Geel (politie, brandweer, Rode Kruis, etc.). Voor de drie gemeenten van het SWV is men reeds fysiek gecentraliseerd. Een eventuele schaalvergroting van de brandweerzone moet goed bekeken worden.
- Gouverneur: Men dient te focussen op de verbeterpunten, waar de baten groter zijn dan de kosten.

Meerhout (Burgemeester)

- De gemeente Meerhout sluit zich aan bij het standpunt van de stad Geel.
- De huidige politiezone bevat drie gemeenten: Geel, Laakdal en Meerhout. Deze gemeenten denken momenteel reeds na over het bijkomend clusteren van bepaalde zaken en het grensoverschrijdend werken. Deze denkoefening is zopas gestart. Meerhout is positief over het clusterverhaal van Lieven Janssens. Meerhout vraagt zich af of ze met de huidige drie gemeenten ook kunnen overstappen naar andere thema's.
- Gouverneur: De Gouverneur vraagt of de gemeente Vorselaar bereid is de expertise te delen? Het kabinet van de gouverneur kan steeds zorgen voor de distributie van de documenten.
- Vorselaar: Erfgoedcel Noorderkempen en Erfgoedcel Kerf hebben reeds contact opgenomen voor meer informatie omtrent de beleidsthema's toerisme, bibliotheek en erfgoed.

Balen (Burgemeester)

- Er zijn een aantal evidenties waarmee de gemeente Balen uiteraard akkoord gaat: bv. het vermijden van overlappingsen, een constante evaluatie van de bestaande SWV's, etc.
- Een hoge graad van transparantie van de SWV's is cruciaal. Hier kan men aan werken door mensen uit het schepencollege te betrekken bij de SWV's.
- Soms worden een aantal punten formeel op de agenda van de Raad van Bestuur of commissie geplaatst. Balen is er niet van overtuigd dat deze aanpak de juiste is aangezien elk raadslid hun programma jaarlijks voorstelt, dit in plaats van in elke gemeente, gemeente-overkoepelend, etc. Raadsleden zijn hierdoor niet steeds even gemotiveerd.
- De SWV's die van onderuit zijn gegroeid, blijken het meest succesvol. De gemeente Balen is absoluut geen voorstander van de standaard-aanpak voor evaluatie van de SWV's. Het systeem moet steeds in praktijk werkbaar blijven, en kan daarom niet van bovenaf opgelegd worden.
- Gouverneur: We hebben niet de intentie een vast systeem op te leggen. Wel is er vraag naar de beschikbaarheid van een evaluatie tool om te beoordelen wanneer een SWV niet/wel efficiënt werkt, etc. Wat betreft de commissie kan het handig zijn om daar conceptuele discussies te voeren (welke SWV's dienen te worden afgeschaft, welke gemeente clusteren, etc.). De doelstelling van deze commissie is niet het uitwerken van concrete voorbeelden van SWV's.

- Deloitte (Nathalie Vandaele): Visie omtrent Commissie Intergemeentelijke Samenwerking (besproken tijdens de Stuurgroep) wordt verder toegelicht (niet alle SWV's rapporteren naar de commissie IGS, maar overkoepelend werken).
- Gouverneur: Ook in het meerjarenplan zullen zaken in verband met IGS worden opgenomen.

Dessel (Burgemeester)

- De gemeente Dessel is volop bezig met de implementatie van de samenwerking brandweertzone Kempen. Indien deze samenwerking zou worden doorgetrokken naar het thema veiligheid (meer specifiek politie), dan zou deze samenwerking te groot-schalig worden en er geen lokale politie meer bestaan.
- Wat het beleidsthema Onderwijs betreft zetelen de gemeenten reeds in de scholen-gemeenschappen. Deze samenwerking gaat buiten deze cluster, bv. de samenwer-king met Arendonk in cluster Noord. Met dit thema dient op een creatieve wijze mee om te gaan, maar men neigt naar een evolutie naar een grootschaligere aanpak.
- De meeste SWV's zijn van onderuit gegroeid en historisch bepaald. Een kleine ge-meente zoals Dessel heeft hier goed ervaringen mee, zoals bv. het onttrekken van expertise. Op deze manier bewijst een SWV zijn nut voor een kleine gemeente zoals Dessel.
- Het reeds bestaande SWV 'Kerf' (Kempisch onroerend Erfgoed - projectvereniging) is gelijkaardig aan het SWV voorgesteld door Lieven Janssens. Deze SWV wordt zeer positief onthaald en heeft een rendementsverhoging tot gevolg.
- De gemeente Dessel is sterk betrokken bij de regionale cluster die rond landschap-pen werkt. Deze cluster stopt niet aan gemeentegrenzen.
- Het is een nobele doelstelling om de problematiek rond de overdaad aan SWV's meer bespreekbaar te maken in de gemeenteraad/commissie. Maar indien het be-spreken van de SWV's en het aanduiden van de vertegenwoordigers een vast agen-dapunt wordt, dan zal dit als een verplicht nummer worden gezien en geen meer-waarde opleveren.
- Gouverneur: De vraag is of de gemeenten beseffen hoeveel er geïnvesteerd wordt in de SWV's en hoe weinig de gemeenten hier werkelijk mee doen? Als ik het goed be-grijp is de gemeente Dessel geen voorstander van de fusie van de politiezones?
- Dessel: Neen, de afstand tussen de lokale politie en de burger zou hier te groot door worden.
- Gouverneur: We dienen op een pragmatische manier te komen tot een logischer ge-heel van gemeenten. In het verleden werd reeds aangegeven dat men het liefst aan-sluit bij een regio zoals van onderuit ontwikkeld.
- Dessel: De gemeente Dessel bevestigt dit, maar benadrukt voornamelijk dat de af-stand van de SWV's niet te groot mag zijn, bv. voor het beleidsthema onderwijs kan geen halve provincie geclusterd worden, waar dit bv. voor het thema landschap geen probleem is. De clustering en schaalgrootte zijn afhankelijk van de materie.
- Gouverneur: Dit zijn inderdaad uitzonderingen. Men wil op een pragmatische en thematische manier clusteren.

Herentals (Burgemeester)

- De gemeente Herentals is reeds opgenomen in de cluster Heist-op-den-Berg.
- Momenteel is een debat gaande rond brandweer- en politiezones.
- Herentals is tevreden over de huidige schaalgrootte voor politiezones (100 à 150 personeelsleden, met uitzondering van 2 à 3 zones in de Kempen die te klein zijn).
- De huidige brandweerzones zijn momenteel vaak veel groter (vaak 5 à 7 gemeenten).
- De gemeente Herentals is voorstander voor het saneren van alle tussengemeentelijke structuren. Hier zijn volgens de gemeente Herentals nog veel saneringsmogelijkheden. De Vlaamse Overheid moet hierin zijn verantwoordelijkheid opnemen en niet steeds bijkomende SWV's opleggen.
- De beste manier voor het clusteren van gemeenten is initiatieven zoals de Zuiderkempen (toegelicht door Lieven Janssens) de tijd gegeven te laten groeien. Dit zijn substituten voor fusies van kleinere gemeenten. Indien een formele regelgeving ontstaat om deze SWV's te rationaliseren, is dit enkel om fusies tussen gemeenten te vermijden.
- Gouverneur: In het rapport van Catherine Bolle wordt dit ook geagendeerd. Er is wel een verschil met de Noorderkempen. In deze cluster was de meerderheid van de gemeenten voorstander van het samenvallen van de politie- en brandweerzones. Ik begrijp dat deze gemeente hiervan geen voorstander is, maar eerder voorstander van 2 à 3 kleinere clusters. De hogere overheden dienen inderdaad correct op te treden en rekening te houden met de schaal zoals deze van onderuit gegroeid is.

Herenthout (Burgemeester)

- De gemeente Herenthout is reeds aangesloten bij de cluster van Heist-Op-den-berg, en schaart zich volledig achter deze visie.

Herselt (Burgemeester)

- De gemeente Herselt wil een maximale efficiëntie verhoging met het OCMW.
- Herselt staat open voor alle ideeën, ook deze van een eventuele fusie. Het is aangeraden reeds te starten met de voorbereidingen van de volgende legislatuur, want anders spreekt men nu over het afschaffen van de eigen job.
- Er is een overlap tussen het Merode-gebied en de Vallei Grote Nete, daardoor heeft men besloten dit laatste SWV op te heffen en hieruit te stappen. Het is voor een kleine gemeente niet interessant lid te zijn van twee overlappende toeristische SWV's.
- Gouverneur: Kan ik hieruit afleiden dat de gemeente Herselt pleit voor een fusie tussen politie- en brandweerzones?
- Hier dient een onderscheid te worden gemaakt politiewerking en brandweerwerking. De politiewerking is veel intensiever, een fusie zou voordelen maar ook nadelen met zich meebrengen. Voor brandweerwerking is de rendementswinst om samen te werken cruciaal.

Kasterlee (Burgemeester)

- De gemeente Kasterlee is gesitueerd tussen Noord en Zuid en beschikt over veel SWV's met verschillende gemeenten.
- Kasterlee heeft behoefte aan het aanbrengen van reliëf in de inventarislijst van de verschillende SWV's. Men dient zich de vraag te stellen: wat is politiek relevant en wat staat administratief op deze lijst? Welke opportuniteiten zijn er met betrekking tot het samen aankopen (bv. samen bestekken voor asfalt of betonwerken, etc.)? De gemeente Kasterlee is ervan overtuigd dat er op beheersmatig vlak nog veel winstmogelijkheden zijn.
- Criteria van SWV's: de intensiteit, de financiële gegevens en de politieke betrokkenheid.
- De gemeente Kasterlee ziet vele opportuniteiten zoals bv. leegstandscontrole, -heffing, milieuhandhavingsambtenaren, GAS-ambtenaren, rioleringsinfiltraties, bekkencomités opvolgen, etc. De gemeente Kasterlee is te klein om een expert alleen aan te werven, hier dient samenwerking met andere gemeenten te worden voorzien.
- Kasterlee is voorstander voor het gelijk maken van de politie- en brandweerzones. Hier zou bovendien ook dringende geneeskundige hulp en de opsplitsing van civiele bescherming aan toegevoegd moeten worden. Deze thema's hebben reeds een hoge efficiëntiegraad, nabijheid en een kostenbesparing verwezenlijkt. Momenteel staan de gemeentebesturen buiten spel in de brandweerzones. Door een grootschaligere aanpak, zoals hierboven beschreven, zou de gemeente meer impact kunnen hebben.
- Voor het thema milieu, zoals bv. bosgroepen, regionale landschappen, etc. is meer samenwerking mogelijk. In het Noorden zijn er enkele SWV's (Erfgoedcel, Adak, etc.) waar een fusie ook mogelijk is.
- De gemeente Kasterlee gelooft niet in een aparte OCMW-structuur. Deze keuzes moeten op het vlak van de gemeente worden gemaakt. De gemeente Kasterlee wil een integratie van de OCMW-diensten in de gemeente en een geïntegreerd welzijnsbeleid (hier zal de federale rem moeten weggenomen worden).
- De toeristische clusters en wateringens werden reeds afgeschaft, dit is zeer positief.
- Het SVW 'Logo' is één van deze structuren welke werd opgelegd van bovenuit. Aan dit SWV is weinig behoefte en werkt niet goed. IOK Kempen zou deze thematiek kunnen opvangen/overnemen.
- De burgemeester is voorstander voor een 'discrete vragenronde' door de gouverneur (biechtstoelprocedure) om eventuele fusies van gemeenten af te toetsen en voor te bereiden. Om deze opdracht kans van slagen te geven moet ze discreet zijn en werken met een tijdshorizon die ver genoeg in de toekomst ligt, bijv. 2024.
- Gouverneur: Geciteerd uit het antwoord op de bevraging: "Ook SWV's moeten grote inspanningen doen op vlak van saneren van budget."
- Meerhout: 38-39% van hun uitgaven worden aan gemeentelijke dotaties gegeven (bv. politie, IOK, SWV, OCMW, ...). Bijkomend wordt 40% uitgegeven aan personeelskosten, toch zegt OCMW niet te kunnen zakken in hun personeelsuitgaven (80% personeelskosten). Zowel de gemeente als het OCMW staan voor dezelfde uitdaging. Voor een aantal kleinere partners kan je die boodschap overbrengen, maar bij grotere verbanden is het moeilijker om dit te eisen vanuit de gemeente.

- Kasterlee: Men moet ook leren omgaan met overuren en weekenduren. Het is cruciaal dat de politici aan het stuur zitten. Zoals we kunnen waarnemen in de brandweerzone (Burgemeester van Kasterlee is voorzitter van deze zone) worden gemeentelijke dotaties amper opgevraagd omdat ze zuinige keuzes maken. Indien politici zelf de leiding nemen, dan verloopt alles goed aangezien ze zelf mee het ontwerp van beslissingen doornemen en zaken in de hand houden.
- Gouverneur: De gouverneur beaamt dat de lijst, op vraag van de minister, maximalistisch is opgemaakt. Dit neemt niet weg dat het inderdaad wenselijk is de huidige inventarisatie te differentiëren om zo meer gericht over de essentie te kunnen discussiëren. Het is evenwel uitdrukkelijk niet de bedoeling de lijst zodanig uit te zuiveren dat de problematiek van de veelheid aan samenwerkingsverbanden wordt 'weggezuiverd'.

Laakdal (Secretaris)

- De gemeente Laakdal is ook geschrokken van het grote aantal lopende SWV's.
- De gemeente Laakdal heeft ook behoefte aan een soort instrumentarium waarmee de bestaande en nieuwe SWV's kunnen worden afgetoetst.
- Tijdens het schepencollege komen er zaken aan bod die elkaar overlappen, of zaken die ook reeds elders worden opgenomen (privé of semi-privé).
- Er heerst de problematiek van het democratisch deficit. Er worden soms beslissingen genomen waar je als kleine gemeente minder impact op hebt. De commissie van intergemeentelijke samenwerking zou worden opgericht om hier dieper op in te kunnen gaan, de gemeente Laakdal kan dit enkel aanmoedigen.
- De gemeente Laakdal maakt deel uit van de cluster met de stad Geel.
- Gouverneur: Is Laakdal voorstander van een 'biechtstoelprocedure' waarin discreet een aantal zaken worden afgetoetst?
  - Johan Leysen heeft hierover een andere visie. Elk lokaal bestuur heeft buitensporige uitgaven omwille van de dubbeltelling OCMW-gemeente. Er heerst een eigen administratie en politieke cultuur bij het OCMW en de gemeente. Het is niet evident dit te fusioneren. Stille diplomatie kan aanleiding geven tot beslissingen op gemeenteniveau.
  - Kasterlee: Is voorstander van de 'biechtstoelprocedure'. Kasterlee ziet dit niet als een verplichting maar als een faciliterende mogelijkheid.

Mol (Burgemeester)

- De gouverneur is welkom in Mol, maar niet voor bespreking rond een eventuele fusie.
- Momenteel werkt Mol aan BBC. De gemeente Mol was hierin piloot. Mol is momenteel ook bezig met het uitstippelen van hun beleid.
- De gemeente Mol heeft ook behoefte aan een meetinstrument zodat de efficiëntie van bestaande en nieuwe SWV's kan gemeten worden.
- De toeristische clusters zijn in het verleden opgedrongen en werden aangegaan uit solidariteit. Het beleidsthema toerisme is voor Mol heel belangrijk, maar Mol was lid van SWV's waarvan ze het nut niet zagen/.

- Het SWV 'Kerf' is een goed voorbeeld van een goed SWV.
- Bij een thematische clustering van gemeenten, moet een gemeente ook de vrijheid hebben hier niet in te participeren. Voor sommige thema's kan het voor gemeenten interessant zijn samen te werken, maar voor andere thema's niet.
- Voor een aantal SWV's bestaat de problematiek omtrent het totaal democratisch deficit, aangezien er geen sprake is van een terugkoppeling. Er moet worden nagedacht over de manier van afvaardiging/vertegenwoordiging.
- Een goede terugkoppeling is niet mogelijk ten gevolge van het overaanbod van SWV's.
- Het bestaande SWV 'Stichting Kempens Landschap' levert momenteel zeer goed werk, maar toch is het niet professioneel dat jaarrekeningen op de zitting van de gemeenteraad zelf overhandigd worden. Dit is een voorbeeld van een terugkoppeling naar de gemeenteraad die te veel tijd in beslag neemt.
- De burgemeester van Mol is niet bekend met enkele SWV's die voor zijn gemeente werden opgesteld.
- Gouverneur: Om deze problematiek aan te pakken vraagt de gouverneur grondig door de inventarislijst van SWV's te gaan, en te noteren welke SWV's eerder 'een eigen leven leiden'. De gouverneur is zeer geïnteresseerd te weten over welke SWV's het juist gaat.
- Kris Van Dyck: IOK (27 of 29 gemeenten): De gemeenten zouden personeel moeten bij aanwerven om een terugkoppeling te kunnen verzekeren. Er is behoefte aan meer betrokkenheid van de raadsleden en een goede organisatie hiervan.
  - Gouverneur: Het is niet de bedoeling dat IOK instaat voor de terugkoppeling, dit is de verantwoordelijkheid van uw vertegenwoordigers in het SWV.
  - Johan Leysen: Dit mag niet enkel de verantwoordelijkheid zijn van de vertegenwoordigers. Ook het SWV is verantwoordelijk voor de terugkoppeling.
  - Gouverneur: De gemeente kiest de vertegenwoordigers.
  - Johan Leysen: Door driemaal per jaar te zetelen in een vergadering, kan men geen kwalitatief hoogstaande terugkoppeling naar de Raad van Bestuur garanderen.
  - Gouverneur: Indien de vertegenwoordigers op voorhand weten dat ze verantwoordelijk zijn voor de terugkoppeling, zullen ze misschien meer geëngageerd zijn.
  - Johan Leysen: Dit kan zo zijn als je lid bent van het Directiecomité, maar niet als je in de Algemene Vergadering zit.

Njilen (Burgemeester)

- Is reeds aangesloten bij het SWV 'Kempens Karakter' (met Heist-op-den-Berg)
- Nijlen is gesitueerd op de grens van Mechelen en Turnhout.
- De processen bepalen hoe we organisatie bepalen.
- Een fusie kan een oplossing zijn, maar is niet dé oplossing.
- In het kader van BBC werden nieuwe regels opgelegd. Deze regels hebben zware gevolgen voor de lokale besturen, alsook voor de ganse economie, bv. voor de bouwsector. Het aantal aanbestedingen ligt nu reeds veel lager dan voordien. Als men deze normen wil hanteren, zal het investeringsvolume in de toekomst lager liggen.

- Bovendien is ook het verhaal van de justitiehervorming bezig. De provincie Antwerpen heeft één parket met drie afdelingen, waarvan de grenzen zijn verschoven, bv. de brandweerzone laten samenvallen met grenzen van afdelingen:
  - Het aanpassen van de schaal van de brandweerzones vraagt veel rompslomp maar is mogelijk
  - Dit heeft een grote impact op veel gemeenten
- Er dient een minimum, maar ook een maximum schaal te zijn. De 13 gemeenten die vandaag de dag het meeste geld ontvangen, zijn ook de gemeenten die het meeste klagen.

Retie (Burgemeester)

- De gemeente Retie is met alles naar het zuiden gericht, behalve met de politiezone (Arendonk, etc.).

Westerlo (Burgemeester)

- Op de conferentie van Kempense burgemeesters werd er reeds een aantal keren gediscussieerd over de regioscreening. Tijdens dit overleg werd de regioscreening als negatief aanzien. Dit betekent dat de denkoefening van de regioscreening slecht gestart is.
- Ook de gemeente Westerlo streeft naar goede SWV's en vindt de regioscreening een zeer nuttige oefening. Westerlo is ervan overtuigd dat een aantal SWV's moeten worden afgeschaft, maar is niet helemaal overtuigd van de richting naartoe we evolueren.
- Westerlo is voorstander van SWV's en gelooft sterk in intercommunale werking. Niet voor de acht gemeenten van Achtkant, maar men zou dit moeten optrekken naar het niveau van IOK. IOK zal een studie doen welke zaken kunnen voorgesteld worden aan gemeenten. Samenwerking hoeft niet enkel met buurgemeenten te zijn, bv. voor het gezamenlijke aankopen.
- Gemeenten hebben nood aan een efficiënte inzet van mensen en hebben nood aan meer financiële middelen.
- De gemeente Westerlo erkent dat de gouverneur geen gemakkelijke opdracht heeft, aangezien de provincie Antwerpen zeer 'gekleurd' is (cfr. 5 verschillende gekleurde clusters). Een provincie met één kleur (bv. Limburg) is misschien mogelijk, maar niet noodzakelijk beter.
- Men moet rekening houden met de grensoverschrijdende problematiek. Westerlo heeft een Nederlandse zuster gemeente 'Oorschot' in de buurt van Eindhoven. Ook deze gemeente heeft interessante ideeën. Nederland is momenteel bezig aan een grondige opkuis van de bevoegdheden van hogere overheden die worden doorgegeven aan de gemeenten (bv. jeugdzorg). Daardoor zijn Nederlandse gemeenten innovatief bezig, bv. 19 gemeenten rond Eindhoven hebben een dienst omtrent samen aankopen opgericht. Vanuit het IOK zullen een aantal bezoeken hieraan gepland worden.
- Ook het Merode-gebied is provinciegrensoverschrijdend. Dit is een belangrijk SWV met een goede dynamiek. Dit SWV heeft zich recent uitgebreid met de gemeenten

Hulshout, Aarschot en Diest. Men is zeer benieuwd naar de verdere evolutie van dit SWV.

- Gouverneur: De gouverneur heeft reeds veel contact met haar Nederlandse collega's (bv. Zeeland, Flevoland, etc.). Hieruit kan de gouverneur concluderen dat niet alle gemeenten even opgetogen zijn met de recente evolutie (zie hierboven beschreven). Sommige gemeenten zijn kwaad over de manier van aanpak (vijf grote landsdelen worden behouden, de rest van de gemeenten zal fusioneren). In bepaalde fusiegemeenten wordt zelfs het gemeentehuis niet behouden, doordat de gemeenten niet kunnen beslissen waar dit moet gelokaliseerd zijn. Waarom moeten andere clusters worden opgericht, als er al 29 gemeenten binnen IOK aanwezig zijn?
  - Luc Vleugels: Het IOK kan een rol spelen voor de kennisoverdracht. Het IOK kan ook een organisatie zijn die het substraat is. Door bepaalde methodieken of vormen van samenwerking, ontstaat er automatisch een soort format die niet tweemaal moet uitgewerkt worden. Luc Vleugels is er diep van overtuigd dat er een soort van optimale economische schaalgrootte bestaat, en dit valt niet noodzakelijk samen met de grootst mogelijke schaalgrootte, bv. op schaal van 30 gemeenten zijn een aantal zaken niet meer realiseerbaar (bv. het samen aankopen van nagels: als 30 gemeenten nagels samen aankopen, kunnen alleen grote leveranciers dit leveren en worden de kleine KMO's buiten beschouwing gelaten). Men moet oppassen dat ook kleinere leveranciers in aanmerking komen. Ook zijn thema's zoals erfgoed, toerisme, etc. niet mogelijk op deze schaal.
  - Gouverneur: De perimeter van minimum 30 minuten bereikbaar met de auto was opgegeven in het antwoord van Heist-op-den-Berg op de vragenlijst (zelfevaluatie).
  - Kasterlee: Het IOK heeft bv. voor de inplanting in de lokale markt van zonnepanelen bewust gekozen voor een opsplitsing in kleinere clusters. Dus ook voor hen, kan hiermee rekening worden gehouden. Het IOK bestaat al zeer lang. De gemeente Kasterlee vertrouwt een groot aantal zaken toe aan het IOK bv. leegstandscontrole, juridische dienst, etc. Het is niet de bedoeling dat het IOK een oplossing voor iedereen biedt, maar dit is wel een goed instrument. Voor de gemeente Kasterlee is dit een goed niveau van samenwerking, op maat van de gemeente.

Grobbendonk (Burgemeester)

- De gemeente Grobbendonk sluit zich aan bij Luc Vleugels en Lieven Janssens (cluster rond Heist-op-den-Berg).
- Schepen van IGS of commissie IGS moet ervoor zorgen dat een goede terugkoppeling gebeurt. Iemand uit college moet zijn tanden hierin zetten.

Hulshout (Burgemeester)

- De gemeente Hulshout is lid van de Achtkant, hier geldt geen exclusiviteit. Er zijn ook mogelijkheden buiten de Achtkant, zoals bv. de samenwerking met Herselt.

- De fusie problematiek moet men bekijken in het licht van de volgende legislatuur (reactie anderen: Hulshout-Hersel “Husselt is geboren!”)

Lille (Burgemeester)

- De gemeente Lille is ervan overtuigd dat men eerst met zichzelf moet beginnen en de gemeente en het OCMW fusioneren.
- Lille zou graag ook deel uitmaken van de gele cluster in functie van verder overleg in het raam van de regioscreening.
- Men is reeds bezig met het maken van een evaluatie van de SWV's en bovendien zeer veel werk aan BBC.
- De gemeente Lille gaat in de toekomst eventueel samenwerken met het SWV 'Achtkant'.

4. Verder vervolg Regioscreening

De gouverneur deelt mee dat tot op heden 15 van de 19 gemeenten een antwoord hebben gegeven op de bevraging. De gemeenten die nog geen zelfevaluatie hebben ingediend, worden uitdrukkelijk opgeroepen dit alsnog te doen. De resultaten van de zelfevaluatie dienen immers mee voor de opmaak van een syntheserapport over de analysefase. Het is belangrijk dat de input van zo veel mogelijk gemeentebesturen wordt meegenomen.

Deloitte zal een syntheserapport opstellen van de analysefase in het kader van de regioscreening. Zowel de resultaten van deze debatronde (debat in 5 clusters), de individuele zelfevaluaties als de resultaten van de parallele trajecten zullen dienen om het syntheserapport te voeden. Een ontwerp van het syntheserapport zal worden voorgelegd aan de gemeentebesturen.

De huidige inventaris van SWV's, opgemaakt op basis van de input van de gemeentebesturen, is erg uitgebreid (zoals gevraagd door de minister). De lijst bevat verschillende soorten SWV's en niet alle SWV's zijn even evident om verder onder de loep te nemen. Om het verdere debat te stroomlijnen is het essentieel dat er reliëf wordt aangebracht in de inventaris¹.

Aan de gemeentebesturen wordt gevraagd om:

- de inventaris verder te rationaliseren (een goed voorbeeld hiervan vindt u in de zelfevaluatie van de gemeente Vorselaar). In functie van deze oefening wordt er per gemeente een nieuwe inventaris waarin reeds reliëf is aangebracht, beschikbaar gesteld;
- verder werk te maken van een grondige en structurele evaluatie van de individuele SWV's.

Het kan mede de verantwoordelijkheid zijn van uw commissie intergemeentelijke samenwerking om hierover te reflecteren.

---

¹ De inventaris die samen met de zelfevaluatie werd overgemaakt aan de gemeentebesturen, bevat reeds een zekere mate van reliëf.

Het burgemeestersoverleg in andere clusters in de provincie Antwerpen resulteerde in de vraag naar een instrument:

- ex-ante: een instrument dat de bestaande structuur evalueert voordat een SWV wordt opgericht
- ex-post: een instrument dat de werking, efficiëntie en effectiviteit van de SWV's evalueert.

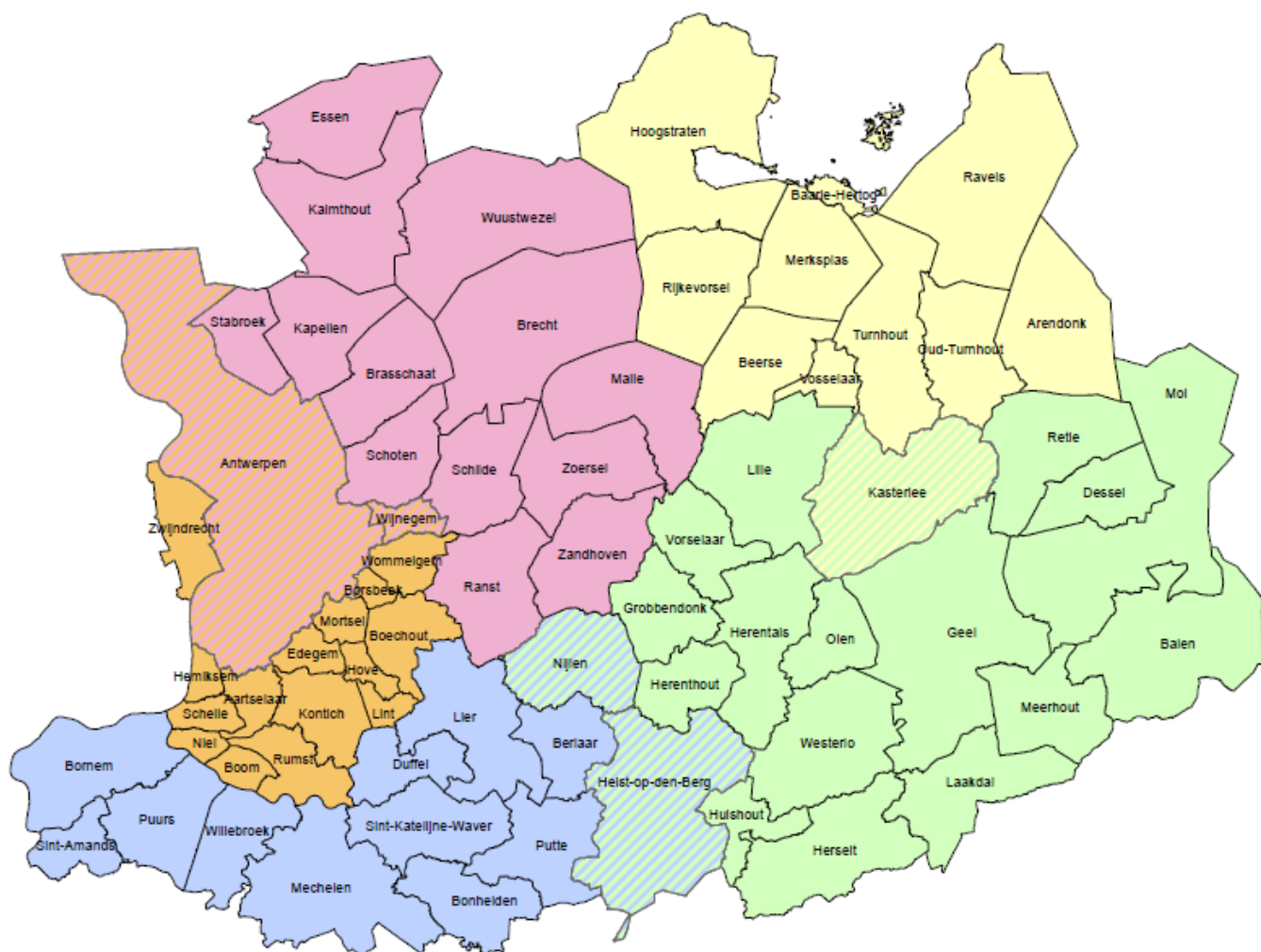
Deze vraag zal mee worden opgenomen in het syntheserapport voor de minister.

Op 8 juli bespreken Vlaams minister Geert Bourgeois en de provinciegouverneurs de stand van zaken met betrekking tot de regioscreening op het college van gouverneurs. Alle belangrijke elementen die in dit debat aan bod kwamen, zullen gecommuniceerd worden op het college. Het verslag van het college zal – voor zover het betrekking heeft op de regioscreening – worden overgemaakt aan de gemeenten. Een ontwerp van syntheserapport zal aan alle gemeentebesturen worden voorgelegd in september 2013.

De gouverneur dankt de aanwezigen voor hun deelname aan het debat en hun medewerking aan de regioscreening.

5. Bijlagen

5.1 Bijlage 1: Weergave clusterindeling provincie Antwerpen

5.2 Bijlage 2: Overzicht ontvangen bevestigingen Groene cluster - Geel

Gemeente	Bevestiging ontvangen?
Balen	Ja
Dessel	Ja
Geel	Ja
Grobbendonk	Neen
Heist-op-den-Berg	Ja
Herentals	Neen
Herenthout	Ja
Herselt	Ja
Hulshout	Ja
Kasterlee	Neen
Laakdal	Ja
Lille	Ja
Meerhout	Ja
Mol	Ja
Nijlen	Ja
Olen	Neen
Retie	Ja
Vorselaar	Ja
Westerlo	Ja